

Regeringens skrivelse

1987/88: 177

med redogörelse för den svenska
krigsmaterielexporten år 1987

Skr
1987/88: 177

Regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 26 maj 1988 samt överlämnar en i utdraget angiven redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten år 1987.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Anita Gradin

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 maj 1988

Närvarande: statsministern I. Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén

Föredragande: statsrådet Gradin

Skrivelse med redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten år 1987

Den svenska tillverkningen, försäljningen och exporten av krigsmateriel är underkastad kontroll av statsmakterna.

Tillverkning och tillhandahållande av krigsmateriel regleras genom lagen (1983: 1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m. m. och förordningen (1983: 1036) i samma ämne. Båda författningarna trädde i kraft den 1 januari 1984. Lagen ersatte därvid äldre lagstiftning, ursprungligen från år 1935.

I lagen föreskrivs att tillverkning av krigsmateriel inte får ske utan regeringens tillstånd. Vidare krävs tillstånd för att försälja, utbjuda mot vederlag eller förmedla krigsmateriel, uppfinning avseende krigsmateriel och metod för framställning av sådan materiel. Regeringen får förena tillstånd med villkor samt med kontroll- och ordningsbestämmelser.

För att möjliggöra kontroll av tillverkning och försäljning av krigsmateriel inrättades år 1935 krigsmaterielinspektionen (KMI), som numera finns inom utrikesdepartementets handelsavdelning. Som ett led i kontrollarbetet är berörda företag skyldiga att till KMI avge deklARATIONER rörande tillverkning resp. försäljning av krigsmateriel.

Statliga myndigheter såsom affärsverket FFV står inte under KMI:s kontroll och har ingen redovisningsskyldighet. KMI får ändå årligen uppgifter om de statliga tillverkarnas export.

På grundval av uppgifterna från de privata och statliga företagen upprättar KMI statistik. Detta sker årsvis. Arbetet med statistiken är med hittillsvarande rutiner slutfört fyra till fem månader efter kalenderårets slut. Datorstödd registrering har införts från och med den 1 januari 1988. Statistiken för kommande år kommer därför att kunna göras tillgänglig tidigare än hittills.

I Sverige råder sedan länge ett generellt förbud mot export av krigsmateriel. Regeringen kan dock medge undantag (dispens) från förbudet. Att en utförsel på detta sätt tillåts har motiverats av vår säkerhetspolitik och den därav betingade nödvändigheten av att kunna upprätthålla en hög självförsörjningsgrad med avseende på krigsmateriel.

Reglerna om krigsmaterielexport återfinns i lagen (1982: 513) om förbud mot utförsel av krigsmateriel, m.m. och dithörande förordning (1982: 1062). Båda författningarna trädde i kraft den 1 januari 1983.

Genom utförsellagen krävs sålunda tillstånd till utförsel av varor som utgör krigsmateriel. Bestämmelser om vad som avses med krigsmateriel finns i den nyssnämnda förordningen. Tillstånd krävs också för tillverkare av krigsmateriel att till någon utom riket upplåta eller överlåta tillverkningsrättigheter m.m. till materielen. Vidare krävs tillstånd för att inom riket bedriva militärt inriktad utbildning av utländska medborgare.

Beslut i ärenden rörande dispens från utförselförbudet fattas som nyss sagts av regeringen. Regeringsärendena bereds av KMI. Nära samråd sker därvid med utrikesdepartementets politiska avdelning, försvarsdepartementet och i vissa fall med industridepartementet. I ärenden som inte avser utförsel i större omfattning eller inte är av större vikt har utrikeshandelsministern bemyndigats att fatta dispensbesluten.

Riksdagen har år 1971 (prop. 1971: 146, UU 21, rskr. 343) fastslagit och sedermera genom godkännandet av en proposition med förslag till lag om förbud mot utförsel av krigsmateriel, m.m. (prop. 1981/82: 196, UU 26, rskr. 345) bekräftat de riktlinjer som skall ligga till grund för tillståndsprövningen.

Export av krigsmateriel aktualiserar ständigt problem av principiell karaktär, och tillståndsprövningen innebär ofta en synnerligen grannliga uppgift. Det är inte möjligt att utforma riktlinjer för tillståndsprövningen så att alla svårigheter i tillämpningen kan undanröjas. Det är därför naturligt att prövningen av de enskilda tillståndsärendena tillmätts särskild betydelse. Enligt 10 kap. 6 § regeringsformen (RF) skall regeringen i utrikesärenden av större vikt överlägga med utrikesnämnden före avgörandet, om så kan ske. Vissa utförselärenden rörande krigsmateriel är av den arten att överläggning med nämnden skall äga rum. Även om sådana överläggningar inte bedöms erforderliga, har det likväl ansetts önskvärt att prövningen av vissa enskilda dispensärenden ges en bredare förankring än i regeringen. Riksdagen beslutade år 1984 på grundval av propositionen (1984: 82) om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport att en rådgivande nämnd i krigsmaterielexportfrågor skulle inrättas (UU 1984/85: 5, rskr. 61).

Nämnden, som består av sex ledamöter tillsatta på parlamentarisk grund, inledde sin verksamhet i februari 1985. Den höll år 1986 nio och år 1987 tio sammanträden. Nämnden har till uppgift att lämna råd i enskilda krigsmaterielexportfrågor. Nämnden sammanträder på kallelse av krigsmaterielinspektören som också leder sammanträdena. Det ankommer på inspektören att redovisa samrådet för det föredragande statsrådet.

Nämndens tillkomst har inneburit att omfattningen av de ärenden som görs till föremål för ökat samråd har breddats. Nämnden har självfallet inte ersatt utrikesnämnden i sådana ärenden som regeringen enligt regeringsformen har att överlägga med utrikesnämnden om. Genom de relativt täta, regelbundna sammanträdena får den rådgivande nämndens ledamöter en fortlöpande insyn i regeringens handläggning av frågor som rör krigsmaterielexport.

†1 Riksdagen 1987/88. I saml. Nr 177.

För att bistå krigsmaterielinspektören med beredningen av ärenden rörande klassificering av krigsmateriel inrättades år 1984 ett särskilt tekniskt-vetenskapligt råd med företrädare för flera olika institutioner, som äger kunskap om teknologins tillämpning på civila resp. militära områden. Rådet sammanträdde en gång år 1987. Därvid beslöts om en effektivisering av rådets arbetsformer, vilket bl. a. innebär att sammanträden numera hålls varannan månad.

I nyssnämnda proposition uttalade regeringen även sin avsikt att varje år lämna riksdagen en redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten. Härigenom skulle riksdagen förse med en samlad information om krigsmaterielexporten samtidigt som underlag skulle ges för en breddning av den allmänna debatten.

I enlighet härmed förelade regeringen år 1985 riksdagen en skrivelse (1984/85: 223) med redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten under år 1984. År 1986 lämnades en motsvarande redogörelse för krigsmaterielexporten under år 1985 (Skr. 1985/86: 178) och år 1987 en redogörelse för denna export under år 1986 (Skr. 1986/87: 169). Inom KMI har nu utarbetats en liknande redogörelse avseende år 1987. Redogörelsen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Av den statistiska redovisningen framgår bl. a. att den svenska exporten av krigsmateriel under år 1987 uppgick till 4 426,6 milj. kr. mot 3 242,9 milj. kr. under år 1986. Detta innebär en ökning med 31,5 % i fasta priser (basår = 1968). Krigsmaterielexportens andel av den totala varuexporten utgjorde 1,57 % mot 1,22 % för år 1986. Genomsnittssiffran för den senaste tioårsperioden är 1,13 %.

Vad gäller krigsmaterielexportens geografiska spridning kan konstateras att Sverige under lång tid sålt krigsmateriel till ett fyrtiotal länder. År 1987 har leveranser skett till 40 stater. Till fem av dessa har dock uteslutande jakt- och sportskyttevapen och/eller-ammunition exporterats. Uppdelat på regioner dominerar Västeuropa med normalt ca hälften av leveransvärdet. År 1987 sjönk denna andel något. Norden svarade under 1987 för 22,5 % av den samlade krigsmaterielexporten. Under året steg Asiens andel från 31 till 38 %, främst beroende på leveranser av artilleriutrustning till Indien. Nordamerikas andel steg från 4 till 14 %.

När det gäller krigsmaterielexportens värdemässiga fördelning på olika huvudområden är vapen och ammunition den helt dominerande kategorin. Denna kategori omfattar ett brett register av den vapen- och ammunitions-tillverkning som förekommer i Sverige. Även flygmateriel samt "övrig materiel", vilken innefattar bl. a. elektronisk apparatur, är betydelsefulla exportvaror på den västeuropeiska marknaden.

En hög självförsörjningsgrad i fråga om försvarsmateriel ingår som ett viktigt led i den svenska säkerhetspolitiken. På flera försvarsområden är det en avgörande fördel för Sverige att ha en inhemsk produktionskapacitet. Härom råder bred enighet. Det svenska försvaret har emellertid hittills inte ansetts vara en tillräckligt stor avnämare för att upprätthålla kapaciteten hos svensk försvarsindustri. Det svenska försvarets beställningar kommer med ibland långa och oregelbundna mellanrum. En viss export har därför bedömts som nödvändig för att svensk försvarsindustri skall kunna

behålla sin utvecklingskraft och tekniska kompetens. Regeringen har aviserat att en utredning skall tillsättas för att närmare belysa dessa förhållanden. Utredningen avses bl. a. få i uppdrag att analysera sambandet mellan den svenska försvarsindustrins förmåga att tillgodose kravet på en ur neutralitetspolitisk synvinkel acceptabel självförsörjning av krigsmateriel och denna industris beroende av exportmöjligheter.

Det föreligger misstankar om att en del krigsmaterielleveranser från Sverige inte skett i enlighet med gällande bestämmelser. Dessa misstankar har utretts av polis- och tullmyndigheter. I vissa fall har åtal väckts, medan förundersökningen i andra delar ännu inte har avslutats.

Justitiekanslern fick den 17 mars 1988 regeringens uppdrag att utreda FFV:s krigsmaterielexport mot bakgrund av uppgifter om att export förekommit via tredje land till länder för vilka regeringen inte lämnat utförseltillstånd.

KMI genomförde under mars-april i år på regeringens uppdrag en granskning av alla de licensavtal som ingåtts före år 1983 och vilka alltjämt kan ge upphov till tillverkning utomlands. Granskningen syftade till att kartlägga dessa avtals innehåll, i synnerhet med avseende på vidareexport till tredje land. Ett trettiootal företags licensavtal har granskats. I ca två tredjedelar av avtalen är reexportmöjligheterna på olika sätt begränsade. I övriga avtal medges vidareexport till ett eller flera länder utan licensgivarens hörande.

Den av regeringen i april 1987 tillsatta medborgarkommissionen för granskning av viss vapenexport överlämnade den 20 maj 1988 sin rapport till statsministern.

Det är som regeringen tidigare framhållit ett oeftergivligt krav att företagen respekterar och följer den lagstiftning och de regler för vapenexporten som skärptes så sent som år 1983. Det finns, i ljuset av de senaste årens erfarenheter, starka skäl att skärpa reglerna för krigsmaterielexporten, och att effektivisera kontrollen. Regeringen har i detta syfte lagt fram en proposition (1987/88: 154) med förslag till en ny lag om förbud mot utförsel av krigsmateriel, m. m. Förslaget bygger till stor del på den utredning om försvarsindustrins utlandsverksamhet vars betänkande lades fram i april 1987 (SOU 1987: 8).

Under år 1986 infördes krav på särskilda intyg vid export av krut och sprängämnen, där den utländska mottagaren intygar att materielen inte skall vidareexporteras i befintligt skick utan ingå i vederbörandes egen tillverkning. Under år 1987 har ytterligare ett intyg utarbetats, nämligen för export av komponenter och andra insatsvaror. Inom KMI har en översyn av rutinerna fortsatt, och ett datoriseringsprogram fullbordats. KMI:s personalresurser har förstärkts på rekommendation av en särskild utredare, ambassadören Torsten Örn, som i maj 1987 överlämnade en rapport till regeringen.

Jag hemställer att regeringen

dels bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag har anfört i det föregående,

dels till riksdagen överlämnar redogörelsen för den svenska krigsmaterielexporten år 1987.

Skr 1987/88: 177

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar i enlighet med hennes hemställan.

Svensk krigsmaterielexport år 1987

Allmän bakgrund

Krigsmaterielinspektionen (KMI) följer utvecklingen av den svenska tillverkningen, försäljningen och exporten av krigsmateriel. De företag som har tillstånd att bedriva verksamhet på krigsmaterielområdet – för närvarande omkring 140 stycken, varav ett sjuttiotal är aktiva – är skyldiga att lämna uppgifter i olika hänseenden till KMI. Detta material jämte uppgifter som inspektionen tar fram på annat sätt analyseras och bearbetas inom KMI. I propositionen (1984/85: 82) om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport uttalade regeringen sin avsikt att varje år lämna riksdagen en redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten. Föreliggande promemoria redogör för den svenska krigsmaterielexporten år 1987.

Utförseltillstånd

I budgetpropositionen lämnar utrikesdepartementet varje år uppgift om värdet av de utförseltillstånd som har utfärdats under föregående kalenderår. I årets budgetproposition har värdet för år 1987 angetts till 5,3 miljarder kronor.

Antalet inkomna utförselärenden har under senare år legat mellan 1 700 och 2 300. Den övervägande delen av dessa har gällt utförsel av enstaka vapen och annan krigsmateriel av ringa omfattning. Beslut om utförseltillstånd fattas av regeringen. I ärenden som inte avser utförsel i större omfattning eller inte är av större vikt får det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om utförsel av krigsmateriel meddela sådant tillstånd. Som framgår av tabell 1 har i år ca 99 % av värdet av krigsmaterieexporten skett efter regeringsbeslut.

Tabell 1. Utförselbevis för försäld krigsmateriel under åren 1983–1987

År	Totalt värde mkr.	Härav reg. beslut mkr.	% av totalvärdet	Antal reg.beslut
1983	2 017,3	1 915,6	95	153
1984	2 241,1	2 145,4	96	204
1985	3 120,1	3 030,4	97	182
1986	4 262,1	4 150,7	97	226
1987	5 383,2	5 319,5	99	285

Av tabell 2 nedan framgår att den sammantagna volymen av beviljade utförseltillstånd beräknad i fasta priser ökat under år 1987 med 21,8 %. Det bör påpekas att utförseltillstånden ofta täcker en annan och längre tidsperiod än den till vilken tabelluppgifterna hänför sig.

Tabell 2. Utförselbevis för försäld krigsmateriel under åren 1983—1987 i löpande priser och i 1968 års prisnivå¹ jämte den procentuella volymförändringen

År	Värde i löpande priser mkr.	Värde i 1968 års priser mkr.	Volymförändring %
1983	2 017,3	540,8	— 7,5
1984	2 241,1	570,2	+ 5,4
1985	3 120,1	746,4	+ 30,9
1986	4 262,1	979,8	+ 31,3
1987	5 383,2	1 193,6	+ 21,8

¹ Vid prisomräkningen har SCB:s allmänna exportprisindex för verkstadsprodukter använts.

Faktiska leveranser

Det förekommer olika uppgifter om det årliga värdet av svensk krigsmaterielexport. KMI:s statistik grundar sig på de uppgifter inspektionen tar in direkt från varje exportföretag rörande värdet av levererad materiel.

Tabell 3 visar värdet i miljoner kronor av svensk krigsmaterielexport under den senaste tioårsperioden såväl i löpande priser som i 1968 års prisnivå. Av tabellen framgår även krigsmaterielens andel av Sveriges totala varuexport.

Tabell 3. Värdet av svensk krigsmaterielexport under åren 1978—1987 i löpande priser och 1968 års prisnivå², m. m.

År	Sveriges totala varuexport mkr.	Krigsmaterielexport			
		löpande priser mkr	andel av totalexporten %	1968 års priser mkr.	volymförändring %
1978	98 161	905	0,92	395	+ 16,8
1979	118 030	1 671	1,41	677	+ 71,4
1980	130 800	2 078	1,59	775	+ 14,5
1981	144 523	1 697	1,17	577	— 25,5
1982	167 975	1 588	0,95	481	— 16,6
1983	210 310	1 658	0,79	444	— 7,7
1984	242 500	2 178	0,90	554	+ 24,8
1985	259 985	2 137	0,82	511	— 7,8
1986	265 100	3 243	1,22	746	+ 46,0
1987	281 433	4 427	1,57	981	+ 31,5

² Vid prisomräkningen har SCB:s allmänna exportprisindex för verkstadsprodukter använts.

Krigsmaterielens andel av vår totala varuexport för år 1987 uppgår till 1,57 % dvs. en ökning i förhållande till 1986 års siffra.

Som alltid gäller att förändringar från ett år till ett annat inte ger underlag för några mer långsiktiga bedömningar av utvecklingstendenser.

En jämförelse av tabellerna 1, 2 och 3 visar att det sammantagna värdet av beviljade utförseltillstånd under ett år kan skilja sig avsevärt från värdet av faktiska leveranser under samma år.

Huvudområdet vapen och ammunition dominerar den svenska krigsmaterielexporten. För år 1987 svarar detta område för 78 %. Ökningen på flygplansområdet hänför sig till europeiska köpare.

Tabell 4. Värdet av svensk krigsmaterielexport i mkr. under åren 1985–1987 fördelat på sex olika huvudområden

	1985	1986	1987
a) Vapen och ammunition (inkl. för jakt och sport)	1 490,3	2 531,7	3 447,2
b) Krut och sprängämnen samt vissa tändmedel (inkl. för civilt bruk)	68,3	89,7	81,5
c) Pansrade fordon jämte utrustning	87,7	4,3	76,6
d) Krigsfartyg jämte utrustning	—	24,5	1,8
e) Militära luftfartyg och delar därtill samt fallskärmar	167,8	294,2	478,5
f) Övrig materiel ³	323,3	298,5	341,0
Summa	2 137,4	3 242,9	4 426,6

³ Kategorin övrig materiel omfattar bl. a. övningsmateriel, radar, underhålls- och tillverkningsutrustning samt elektronik.

Geografisk spridning

Den i föregående tabeller redovisade totala omfattningen av krigsmaterielexporten och dess uppdelning på olika huvudområden kompletteras i följande sammanställningar av exportens fördelning, dels på skilda regioner under den senaste tioårsperioden (tabell 5), dels på enskilda länder under år 1987 (tabell 6).

Tabell 5. Krigsmaterielexportens fördelning på regioner i procent av värdet under åren 1978–1987

	1978	1979	1980	1981
Europa (väst) ⁴	54	56	55	62
Nordamerika	2	2	1	1
Sydamerika	5	2	6	0
Asien	36	39	27	33
Afrika	3	1	10	2
Oceanien	0	0	1	1
Europa (Öst)	0	0	0	0
Antal länder	38	39	43	37

	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Europa (väst) ⁴	52	48	50	50	53	42
Nordamerika	8	7	7	8	4	14
Sydamerika	0	2	8	8	9	4
Asien	32	30	19	27	31	38
Afrika	6	12	15	5	0	2
Oceanien	2	1	1	2	3	0
Europa (öst)	0	0	0	0	0	0
Antal länder	43	41	42	40	38	35 ⁵

⁴ Västeuropa inkl. Jugoslavien.

⁵ Exkl. länder till vilka endast utförsel av jakt- och sportvapenutrustning förekommit.

Sedd över ett längre tidsavsnitt visar sammanställningen att den svenska krigsmaterielexporten till över hälften av sitt värde gått till Västeuropa och till knappt 30 % till Asien. Sydamerika gick under år 1987 tillbaka markant, medan Afrika svarade för knappt 2 %.

Tabell 6. Exporten av krigsmateriel år 1987 fördelad på länder (som jämförelse anges även exporten under åren 1985 och 1986)
Exporten anges i tusental kronor

	1987	1986	1985
Amerikas Förenta Stater	441 325	87 447	92 395
Argentina	15 643	5	35 494
Australien	14 148	88 154	32 211
Bangladesh	571	35 764	11 188
Belgien	2 999	4 218	2 695
Brasilien	92 958	276 215	89 088
Canada	170 404	39 472	74 733
Danmark	181 593	199 253	86 739
Finland	296 846	514 607	335 623
Frankrike	5 868	3 494	4 050
Förbundsrepubliken Tyskland	153 358	59 310	29 376
Gabon	19 442	—	—
Grekland	2 226	780	23 053
Hongkong ⁶	518	861	169
Indien	1 387 410	312 215	77 528
Indonesien	51 269	104 409	26 798
Irland	10 280	16 693	5 244
Island ⁶	34	49	20
Italien	86 870	158 080	18 177
Japan	16 156	10 835	37 074
Jugoslavien	62 652	68 686	85 164
Malaysia	40 621	81 771	106 138
Mexico	39 495	—	—
Nederländerna	41 668	13 413	22 308
Nigeria	28 045	10 325	94 962
Norge	519 958	457 513	251 908
Nya Zeeland	1 060	1 518	3 183
Pakistan	185 762	239 418	4 030
Peru ⁷	4 999	3 607	19 390
Portugal	125	100	372
Schweiz	69 811	90 996	69 780
Singapore	31 172	251 581	307 516
Spanien	7 269	1 424	2 039
Storbritannien	52 955	46 120	112 418
Tjeckoslovakien ⁶	57	16	86
Tyska Demokratiska Republiken ⁶	48	71	91
Tunisien	23 235	134	—
Ungern ⁶	3	—	—
Uruguay ⁶	2	26	—
Österrike	367 740	64 238	28 200
Summa	4 426 595	3 242 935 ⁸	2 137 355 ⁸

⁶ Endast utförsel av jakt- och sportskyttevapen och/eller -ammunition

⁷ Avser uteslutande materiel ingående i system levererat av tredje land.

⁸ Slutsumman anger totalvärdet, i vilket också ingår leveranser till länder som ej var mottagare under år 1987 och därför inte finns upptagna i denna tabell.

Under år 1987 omfattade exporten 40 länder mot 38 år 1986. Till 8 av dessa 40 länder understeg exportvärdet 1 milj. kr. I sex av dessa fall har exporten rört sig enbart om materiel för jakt eller sport.

Västeuropa inkl. Norden förblir den största marknaden för svensk krigsmaterielexport, även om andelen för första gången sedan år 1983 gått ned under 50 %. Orsaken härtill torde främst stå att finna i ökning av vad gäller

Asien och Nordamerika. I bägge fallen är det enstaka stora order till Indien resp. Amerikas Förenta Stater som slagit igenom i statistiken.

Skr 1987/88: 177
Bilaga

Sydamerikas andel av exporten halverades under år 1987 jämfört med föregående år, främst på grund av minskad export till Brasilien. Afrikas andel ökade något, huvudsakligen genom fullföljande av tidigare åtaganden.

Försäljning av tillverkningsrättigheter m. m.

Under år 1987 har inga tillstånd lämnats till upplåtelse av tillverkningsrättigheter (licenser) utom riket eller för militärt inriktad utbildning i Sverige av utländska medborgare.

Prövningen av ärenden rörande licenser sker på samma sätt som när det gäller export av materielen som sådan. Förutom den prövning som föregår varje tillstånd till export av krigsmateriel, görs en genomgång av relevanta delar av licensavtalet. Därvid fästs särskild vikt vid frågor rörande licensens omfattning, dess utsträckning i tiden, reexportklausuler m. m.

Större exporterande företag

Det finns för närvarande ca 55 exportörer av krigsmateriel i Sverige. Av dessa är ca 25 mindre företag som har tillstånd att handla med jakt- och sportskyttevapen. Dessa senare företag exporterade under år 1987 tillsammans för omkring 5,5 milj. kr. Under samma tid exporterade 21 företag vardera för värden över 1 milj. kr.

De främsta exportföretagen är AB Bofors och affärsverket FFV. Bofors är det ojämförligt största. Tillsammans svarade de båda företagen för 77 % av den svenska krigsmaterielexporten år 1987. Efter dessa kommer Saab Scania AB och Saab Missiles AB, som vardera exporterade för över 100 milj. kr. Nobel Kemi AB, försvarets materielverk, Volvo Flygmotor AB och Philips Elektronikindustrier AB exporterade för mellan 50 och 100 milj. kr. Sex företag har exporterat för mellan 10 och 50 milj. kr. Dessa är FFV Norma AB, Lindesbergs Industri AB, SA Marine AB, Ericsson Radio Systems AB, Bofors Aerotonics AB och Saab Instruments AB. De övriga företagen med export överstigande 1 milj. kr. är Air Target Sweden AB, FFV Mipro AB, Contraves Svenska AB, Karlskronavarvet AB, AB Linde Maskiner, Norabel AB samt AB Sandvik Hard Materials.

Tillsammans svarade dessa 21 företag för 99,8 % av hela den svenska krigsmaterielexporten under år 1987.

